

بررسی دستاوردهای سی امین کنفرانس وحدت اسلامی (بخش دوم)

www.taqrib.ir

www.taqrib.ir

بسمه تعالی

بررسی دستاوردهای «سی امین کنفرانس وحدت اسلامی»

(بخش دوم)

میهمان نشست: آقای منوچهر متکی معاون امور بین الملل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی

مجری نشست تحلیلی؛ همانگونه که می دانید در بند 13 بیانیه پایانی کنفرانس امسال، پیشنهادی مطرح شده، مبنی بر این که: سازمانی تحت عنوان « سازمان جهانی فرهنگ و تمدن نوین اسلامی» تشکیل شود و این سازمان مسئول ترویج افکار فرهنگی آینده امت اسلامی باشد؛ در این خصوص مجمع جهانی تقریب مذاهب چه خط مشی ای را دنبال خواهد کرد؟

منوچهر متکی: در سال گذشته مقام معظم رهبری در دیدار شرکت کنندگان در کنفرانس با ایشان، شش بار از عبارت « تمدن سازی نوین اسلامی » نام بردند و این، اهمیت این موضوع را نشان می دهد. ما در مجمع تقریب طی یک سال گذشته این موضوع را مورد بررسی قرار دادیم، در بخش بین الملل و در حوزه معاونت فرهنگی .

و شش نشست تخصصی برای آن تعریف کردیم که سه نشست در داخل کشور و سه نشست در خارج کشور طی یک سال آینده برگزار می شود، که اولین این نشست از این دست را ما با همکاری دانشگاه تهران، وزارت امور خارجه و سازمان فرهنگ و ارتباطات و دانشگاه مذاهب در تهران با دعوت از اساتید ایرانی و خارجی برگزار کردیم . دومین نشست در ایام دهه فجر در دهلی نو با حضور دبیرکل مجمع جهانی تقریب و اساتید دیگری از ایران و همچنین اساتیدی در هند برگزار خواهد شد و همین طور در اتریش و تونس ما نشست های دیگری را در باره وحدت و تمدن سازی نوین اسلامی خواهیم داشت و دو اجلاس دیگر هم در ایران.

برای کنفرانس سی ام پیشنهاد ما به شورای عالی این بود که « وحدت و تمدن سازی نوین اسلامی» عنوان کنفرانس باشد. اما اعضای محترم شورای عالی به دلیل حساسیت موضوع جریان های افراطی و تکفیری و اقدامات تروریستی آن ها در جهان اسلام برای دومین سال، همان موضوع برای عنوان کنفرانس انتخاب کردند. البته گفتند که: بحث تمدن سازی نوین اسلامی را می توانیم، یکی از چهار عنوان کنفرانس قرار بدهیم. یعنی بحث تکفیر، بحث وحدت، بحث فلسطین و بحث تمدن سازی نوین اسلامی چهار زیرعنوانی بود که در کنفرانس امسال، در فراخوان مقالات، به مدعوین اعلام شد که می توانند مقالاتشان را در این زمینه ها تهیه کنند.

ما برای سال آینده باز، پیشنهادمان این است که بتوانیم وحدت و تمدن سازی نوین اسلامی را در صورتی که شورای عالی تصویب کند، عنوان کنفرانس سی و یکم قرار بدهیم و لذا اگر این تصویب بشود قاعدتاً این فرصتی است برای اینکه از منظر ایجابی و از منظر سلبی، ما موضع تمدن سازی نوین اسلامی را مورد بررسی و کنکاش قرار دهیم.

از منظر ایجابی، چنانچه شرایط مسالمت آمیز، دوستانه، وحدت و تفاهم در جهان اسلام وجود داشته باشد، همواره در طول تاریخ، خروجی آن تمدن سازی بوده و به عکس، زمانی که درگیری و واگرایی در جهان اسلام داشتیم، نه تنها تمدن سازی نشده، بلکه مظاهر تمدن اسلامی هم متأسفانه به واسطه همین تنش ها و درگیری ها تخریب شده و لطمات زیادی به آن وارد شده، بنابر این، این نکته که مقام معظم رهبری به آن اشاره کردند، یک نکته بسیار کلیدی و مهمی است که چگونه وحدت می تواند زیرساخت تمدن نوین اسلامی را تدارک ببیند.

در کنفرانس امسال، همانطور که اشاره کردید در بند 13 بیانیه پایانی ذکر شده که ما یک سازمانی را شکل بدهیم که این سازمان، به مقوله تمدن سازی نوین اسلامی از گذر تقریب مذاهب اسلامی و از گذر وحدت بین مسلمین و امت اسلامی به آن پرداخته شود، (این سازمان مورد بررسی قرار بده این موضوع را) که اگر به لحاظ ساختاری مجمع، این مورد تصویب شورای عالی قرار بگیرد، یکی از سازمان هایی است که می تواند بطور مستقل یا نیمه مستقل فعالیت داشته باشد؛ قاعدتا می تواند این سازمان باشد که در این صورت و برای فعالیت های خارج از کشور خود، از ظرفیت های سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی استفاده کند.

مجری نشست تحلیلی: برای اجرایی شدن تصمیمات سی امین کنفرانس وحدت، چه تدابیری صورت گرفته است و به نظر شما، چه تدابیر دیگری باید اندیشیده شود؟

دکتر منوچهر متکی: سوال مهم و کلیدی است و در واقع یک پیام در آن نهفته است و آن این که: ما در این کنفرانس تا کنفرانس بعدی، بناست چه بکنیم؟

مهمترین موضوع داخلی مجمع تقریب، پیگیری بازنگری در ساختار مجمع عمومی مجمع تقریب است که بر اساس دو مؤلفه باورمندی اعضا به مبانی تقریب و فعال بودن در حوزه های تقریبی در کشورها نشان است. ما حتما سعی می کنیم این دو ویژگی را نسبت به اعضای مجمع عمومی، لحاظ کنیم و براین اساس قطعاً ما امسال چهره های جدیدی را دعوت خواهیم کرد برای عضویت در مجمع عمومی که بتوانند منشاء چنین تحولی در کشورهای محل اقامتشان باشند.

هدفی که تعریف کردیم تشکیل هسته های تقریبی است. ما سال گذشته هم در مصاحبه ها، به این موضوع

پرداختیم که: تشکیل هسته های تقریب یکی از اهداف مجمع تقریب است. سال گذشته بخشی از زیرساخت های آن را بوجود آوردیم و امسال ادامه خواهیم داد و من فکر می کنم که در این مسیر انشاء... در آتیه گام های عملی بیشتری را خواهیم داشت.

- تأسیس دبیرخانه دائمی کنفرانس برای ارتباط مستمر با شرکت کنندگان از دیگر کارهایی است که ما در دستور کارمان قرار دادیم: هم برای پیگیری مصوبات کنفرانس و هم برای ایجاد ارتباط که برخی از دوستانمان در جلسات به ویژه در جلسات مجمع عمومی، نسبت به آن گله مند بودند.

- تقویت تبادل نظر با میهمان هایمان در محیط مجازی و ارتباط با آن ها برای این که دیدگاه هایشان را برای ما منعکس کنند، یعنی یک نفری که در کنفرانس تهران شرکت می کند بداند که تا پایان سال، هم خودش وظیفه دارد یک سلسله مطالب برای ما بفرستد و هم ما از او درخواست خواهیم کرد که نظرش را پیرامون موضوعات مختلف و مسایل مختلف اعلام بکند.

- گسترش تبادل هیئت های علمایی برای یک سال آینده؛ چه هیئت هایی که ما از اینجا بصورت ترکیبی شیعه و سنی به خارج از کشور اعزام می کنیم و چه پذیرای هیئت های علمایی از اهل سنت و شیعه از کشورهای مختلف در داخل کشور باشیم، برای این که با جمهوری اسلامی با سیاست های تقریبی ما، با دانشگاه مذاهب اسلامی آشنا بشوند و ترغیب این کشورها به تأسیس دانشگاه مذاهب اسلامی که یک ظرفیت بسیار خوبی است که پیروان مذاهب مختلف اسلامی فقه خودشان را آنگونه که هست، یاد بگیرند و با آن آشنا شوند.

همانطور که در دانشگاه مذاهب اسلامی در تهران، فقه حنفی توسط استاد حنفی مذهب، فقه شافعی و فقه مالکی توسط اساتید مربوطه تدریس می شود و همین رویه در دانشگاه جاهای دیگر می خواهد صورت بگیرد. چرا این را مورد تاکید قرار می دهیم؟ برای اینکه امروز وهابیت در قالب فقه حنفی، در قالب فقه شافعی، سعی می کند اندیشه خودش را در اسکلت فقه حنفی بریزد و به خورد جوانان ما بدهد. اگر جوان حنفی مذهب ما و یا در جهان اسلام، مبانی فقه حنفی را بداند، تمیز می دهد فقه حنفی را از چیزی که بنام وهابیت که محصولش همین داعش و جریان های افراط گرا و تروریستی هست؛ در واقع آن ها را نمی پذیرد و فقه خودش را می پذیرد.

- برگزاری کنفرانس های وحدت در خارج از کشور، گفته شده که: بهتر آن باشد که سر دلبران گفته آید از زبان دیگران. این که ما سالی یکبار کنفرانس برگزار کنیم و همه را دعوت کنیم و بگوییم

که مثلاً وحدت چیز خوبی است. این یک نوع تأثیرگذاری را دارد، اینکه راه بیافتیم و برویم به کشورهای دیگر و با مجموعه های اسلامی و علمایی همان کشورها، ما یک کنفرانس مشترک وحدت برگزار کنیم، این قاعدتا طیف گسترده تری از مسلمانان و اتباع آن کشور را در جریان فعالیت تقریب قرار می دهد.

کاری که ما در مسکو انجام دادیم، کاری که در اندونزی انجام دادیم، کاری که در گینه، در ساحل عاج، در دیاله و برخی از کشورهای دیگر انجام دادیم الان هم در برنامه هایمان هست که کنفرانس های مشترک وحدت و تقریب مذاهب اسلامی را بتوانیم در دیگر کشورها برگزار کنیم که فهرست آن تدوین شده و برنامه هایش تدوین شده و اولین آن ها در همین دهه فجر هست که ما برنامه مفصلی را برای کشور هند طراحی کردیم که انشاءاً بتوانیم کنفرانس های مختلفی را با توجه به پهنای این کشور و جمعیت گسترده مسلمان ها در آنجا بتوانیم در هند داشته باشیم که اطلاعات آن بعداً اعلام خواهد شد.

- تعیین جوایزی فاخر برای کتبی که در باره تقریب نوشته می شود یعنی ما برای کنفرانس آینده چندین جایزه فاخر برای بهترین کتاب هایی که در زمینه وحدت و تقریب پیروان مذاهب نوشته در نظر گرفته می شود که به آن ها اعطا شود و در واقع این یک حرکت همگرایانه است در مقابل حرکت های واگرایانه که دیگران به کسانی که علیه این مذهب یا آن مذهب کتاب می نویسند جایزه می دهند. ما به کسانی که در زمینه وحدت امت اسلامی که مهمترین نیاز استراتژیک جهان اسلام است جایزه را اعطا می کنیم که این خودش این دوخط را مشخص می کند.

امسال از ویژگی های کنفرانس، برگزاری جشنواره های فیلم وحدت بوده و سال آینده جشنواره شعر وحدت در یک نگاه گسترده تری و جشنواره فیلم در یک نگاه کاربردی تری، بگونه ای که بتواند سینماهای کشور را تحت پوشش قرار بدهد در برنامه ریزی ها هست که انجام می شود. در یک کلمه در واقع اجرای نگاه رهبری در حکمی که به دبیرکل مجمع نوشته اند. بنای جدی داریم که دیپلماسی وحدت مورد نظر ایشان را در حوزه های مختلف عملیاتی بکنیم.

مجری نشست تحلیلی: جناب عالی اطلاع رسانی در خصوص این کنفرانس و بازتاب اخبار و گزارش های آن را در داخل و خارج چگونه ارزیابی می کنید و به نظر شما، چه اقدامات رسانه ای دیگر برای تحقق اهداف کنفرانس باید صورت بگیرد؟

دکتر منوچهر متکی: به اعتقاد من حوزه رسانه در داخل کشور برخوردی و تعاملی کاملاً حرفه ای و متعهدانه با کنفرانس امسال داشت تحولات منطقه، شکست های داعش و جریان های تکفیری که در کنفرانس امسال از یک جلوه ویژه ای برخوردار بود شاید بی تأثیر از توجه خاص رسانه های داخلی به موضوع کنفرانس امسال نبود و در واقع با تلاش رسانه ها و همانطور که عرض کردم به ویژه رسانه ملی، خبرگزاری ها و همین طور سایت ها، افکار عمومی مردم عزیز ما در ایران امسال بیشتر با مجمع تقریب، اهداف و فعالیت های آن آشنا شدند.

در یکی از نظر سنجی هایی که توسط یکی از مراکز پژوهشی دانشگاه ها انجام شده بود، کمترین شناخت در ذهن مردم، از مؤسسات فرهنگی و مجموعه های فرهنگی و دینی داخل کشور از مجمع تقریب بود. من فکر می کنم این خلأ را امسال با گام مسئولانه ای که رسانه های ما برداشتند تا حدودی پر شد و من فکر می کنم که تعامل مجمع تقریب با فضای رسانه ای و رسانه های داخلی کشور با برگزاری جلسات مشترک، چه در فضای داخل کشور و چه در فضای بین المللی که بخشی از برنامه های ما هست و امسال همانطور که می دانید 6 کمیسیون داشتیم در طول کنفرانس که کمیسیون های امور بانوان، کمیسیون رسانه، کمیسیون اقلیت ها، کمیسیون بررسی چالش های رویاروی جهان اسلام، کمیسیون اتحاد علمای مقاومت و کمیسیون مساعی حمیده که در این میان کمیسیون رسانه کمیسیونی بود که اولین بار بعد از چند سال برگزار می شد.

هدف ما از این کمیسیون (هدفی که تعریف کرده بودیم برای این کمیسیون) این بود که شرکت کنندگان، یک تصویر برداری واقع بینانه و جامعی از فضای رسانه ای حاکم بر جهان در ارتباط با جهان اسلام و در جهان اسلام پیدا بکنند. گام دوم این بود که یک نیاز سنجی جدی صورت بگیرد که مسلمانان در فضای رسانه چه نیازهایی را دارند چه حوزه هایی را باید دست بگذارند و بعد تدوین یک نقشه راهی که ما به لحاظ رسانه ای چه باید بکنیم. شروع این بحث موجب شد که ما یکی از نشست های تخصصی سال آینده را احتمالاً با وجودی این که دیگر ما این 6 کمیسیون را به این صورت ممکن است، نداشته باشیم؛ اما رسانه را بطور تخصصی ما یک کنفرانس داخلی و خارجی با محوریت پی گیری حوزه رسانه ای مجمع و خبرگزاری تقریب و سایر دوستانمان در این حوزه برگزاری بکنیم. چون نقش رسانه ها نقش بسیار مهمی است؛ هم در شناساندن اهداف تقریبی و هم در مقابله با جریان های واگرا و جریان هایی که تقریب را نشانه گرفتند و وحدت امت اسلامی را نشانه رفتند.

ما معتقدیم که در واقع اختاپوس رسانه ای غرب با عوامل منطقه ای اشان، کمر همت بسته اند، برای این که وحدت امت اسلامی را مورد خدشه قرار بدهند، مورد مناقشه قرار بدهند. انرژی عظیمی را که

به واسطه انقلاب اسلامی و انفاس قدسیه امام خمینی در جهان پدیدار شده و جوامع مسلمان را در جای جای جهان در کنار هم جمع کرد، معارف اسلامی را در طول سی سال گذشته شناخت بیشتری نسبت به آن پیدا کردند، این انرژی را هدف دشمن این بود که تخلیه بکند، اما نه بر علیه دشمنان اسلام، بلکه در داخل خود جهان اسلام تخلیه بکنند. ایجاد داعش که در همین انتخابات آمریکا، سران آمریکا اذعان کردند که به نقش مستقیم اشان در به وجود آوردن این عناصر فتنه با چنین هدفی صورت گرفت و تاحد بسیار زیادی موفق بودند؛ یعنی توانستند انرژی قابل توجهی از جهان اسلام را به نام اسلام در جهان اسلام علیه مسلمانان تخلیه بکنند.

مجمع تقریب الان که این فتنه 5 تا 6 سال اخیر آمریکایی ها، صهیونیست ها و دلارهای نفتی برخی از کشورهای وابسته به آن ها در منطقه با شکست دارد، مواجه می شود؛ تازه رسالتش شروع می شود. این رسالت، آگاهی بخش به ده ها هزار و صد ها هزار جوان مسلمان است که فکر می کردند در سمپاتی نسبت به داعش وظیفه اسلامی خود را دارند انجام می دهند. این اورجانات فکری باید به آن ها نشان داده شود.

همانطور که حضرت آیه ... العظمی مکارم شیرازی در دو کنفرانس گذشته ی «شناخت جریان های تکفیری و ضرورت مقابله با آن ها» اعلام کردند به عنوان یک نکته کلیدی که: علما در این ارتباط چه نقشی دارند؟ و نقش اول را دارند، چرا که طبق دستور صریح بزرگان دین امان، آنجائیکه شبهه ایجاد می شود بر علماست که علم خود را اظهار بکنند. برای این حرکت افشاگرانه و روشنگرانه، رسانه نقش آفرین ترین و مهمترین حوزه ای است که می تواند رسالت خود را انجام بدهد و براین اساس ماهرچه بتوانیم تعاملات خود را با فضای رسانه بیشتر بکنیم، حتماً مؤثرتر خواهد بود در حوزه داخلی.

و اما در حوزه خارج از کشور هم به همین صورت هست... وقتی ما رصد کردیم قبل و بعد از کنفرانس، فضای رسانه ای و برخی از محافل دینی را، دوحرکت کاملاً متمایز را توانستیم از هم تفکیک بکنیم و نشان بدهیم.

اولین حرکت، در واقع حرکت طرفداران واگرایی جهان اسلام به رهبری متأسفانه عربستان سعودی؛ در واقع سلسله عملیات آن ها برای همین کنفرانس وحدت ما، که سعی می کردند انجام بدهند؛ که منع کنند افراد را برای حضور در ایران، حتی وعده و عیدهای برای دعوت آن ها به عربستان و اقداماتی از این دست، نشاتدهنده هراسی است که فعالیت های وحدت گرایانه در جهان اسلام امروز، محافل وابسته به غرب را، وابسته به آمریکا و صهیونیسم را برای واگرایی در جهان اسلام بیش از پیش نشان می دهد،

دوم فضای مثبتی است که ما در برخی از رسانه های رصد کردیم از کنفرانس تهران (کنفرانس سی ام) برای دعوت به تقریب و دعوت به وحدت شاهد بودیم، مصاحبه هایی که برخی از شرکت کنندگان انجام دادند و خوشحالی خودشان را از حضور در کنفرانس اعلام کردند، نوید بخش این هست که ما اگر ارتباطاتمان با رسانه ها در محیط بین الملل بیشتر باشد می توانیم اهداف مجمع تقریب را بیشتر به جهانیان معرفی کنیم.